

Gerçek sorunları çözmek yerine sözde "sivil" anayasa dayatması

Yazar: Mehmet Gün / 06 Mayıs 2024, Pazartesi / Oda: Siyaset

Gerçek sorunlar yerine "sivil" denilerek Anayasa dayatmasıyla uğraşmak ya gündem saptırmak ya da Erdoğan'ın yeniden aday olabilmesi amacı görünüyor.

TRT Haber'in "Yeni anayasa sürecinde 3 yöntem" başlıklı haberine göre TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un siyasi partilerle yaptığı görüşmelerini yaptığı "sivil" anayasa çalışmalarında üç yöntem söz konusu imiş. Birinci yöntem AK Partinin hazırlayacağı taslak üzerinden ortak çalışmaya başlamış... Kaynağı kim olduğu belirtilmeyen "edinilen bilgiye" göre güya muhalefet bu yöntemde daha sıcak bakıyormuş... Siyasileri buna sıcak baktıklarını henüz bilmiyoruz. Fakat çalışmaların böyle ilerleyeceği açık. Çünkü Zaten, AK Partinin taslağı üzerinde görüşülecek olan birinci yöntem bir emrivaki! Sözü edilen 2'nci yöntemdeki diğer partilerin kısa sürede taslak hazırlaması ve 3'üncü yöntemdeki ortak komisyon kurarak anayasa oluşturmak fiilen mümkün değil.

Temel sorun yönetimde istikrar, orta gelir ve vasatlık

Türkiye Cumhuriyeti İkinci Yüzyılında; yargı, hukukun üstünlüğü, temsil adaletinde aksamalar, yönetimde ve ekonomide istikrarsızlık gibi kronikleşmiş temel sorunlar ile sürdürülebilir sağlıklı büyüme ve refah artışını sağlamakta zorluklar içindedir.

Nüfusu 85 milyonu aşan, eğitim, sağlık, güvenlik, ulaşım, iletişim gibi kamu hizmetlerinde büyük başarılarla imza atan ülkemiz, ne var ki kördüğüm haline gelmiş temel yönetim sorunları sebebiyle orta demokrasi, orta gelir tuzakları dahil birçok konuda vasatlık tuzağına yakalanmıştır.

Demokratikleştirme sürecinde yaklaşık 10 yıllık dönemlerde yaşanan savrulma ve kırılmalar ekonomide iniş ve çıkışlara neden olarak refahın sürdürülebilir artmasını önledi. Sosyal adaleti bozan istikrarsızlık aynı zamanda eğitim, inovasyon, katma değerli üretim, rekabetçilik ve benzeri sorunların çözümünü zorlaştırdı. Enerjide dışa bağımlılığını telafi edemeyen verimsizlik ve katma değer azlığı dış ticaret açığına, dış finansmana muhtaçlığa ve ekonominin dışa bağımlı olmasına neden olmaktadır.

İhtiyaç duyulan çözüm yargı ve hukuk

Görevini etkin olarak yerine getirebilen, şeffaf, hesapverir ve tam bağımsız yargı; güçler ayrılığının olmazsa olmaz gereği olmasının yanında Türkiye'nin özlemini çektiği yönetimde ve ekonomide istikrarın temel şartıdır.

Bağımsız yargı, oluşumu yasama ve yürütme güçlerinden bağımsız ve görevini yerine getirmeye yeterli bütçeye, sağlam görev teminatlarına sahip olan ve ayrıca işlevlerini özgürce yerine getirebilin yargıdır. Bütün kamu kurum ve unsurları gibi tüm yargı organ ve unsurları da şeffaf ve hesapverir olmak zorundadır. kaliteli hizmet vermesi ve tam hesapverir olması, yargının bağımsızlık kazanması ve koruyabilmesinin de en temel şartıdır.

Yargı sorununun kökten çözümü, Anayasa'nın yargıya ilişkin hükümlerinin değiştirilmesini gerektirmektedir. Yargı'daki çözüm ile birlikte kamu görevlilerinin suçlarında idari amirlerin yargıya soruşturma izni verme şartının kaldırılması ve yasama dokunulmazlığının yeniden düzenlenmesi ile hukukun üstünlüğü sorunları kendiliğinden çözülecektir.

Bağımsız yargı ve getireceği hukukun üstünlüğü bir yandan yönetimde istikrarı güçlendirirken, diğer yandan yatırım ortamını geliştirerek sürdürülebilir büyüme ve refah artışına sağlam zemin hazırlayacaktır.

Hukuk güvenliği istikrarın ilk şartı

Hukuk güvenliği ve hesapverirlik, bir yandan Anayasa'nın 67'inci maddesinde kastedilen "yönetimde istikrarı" sağlayarak "istikrarlı yürütme" oluşturmak gayesiyle "temsilde adalet" ilkesinden verilen tavizleri gereksiz kılacak; seçim barajlarının yüzde 7'den de aza düşürülerek yasamada halkın daha adil temsil edilmesinin ve demokrasinin güçlenmesinin önünü açacaktır.

Böylece istikrarlı tek parti hükümeti oluşturma gayesiyle yüzde 35 oy alan siyasi partiye mecliste yüzde 60 civarı suni çoğunluk veren seçim sistemi güvenli olarak ortadan kaldırılabilir. Yürütmeyi halkın seçtiği cumhurbaşkanlık sistemi ile de güçlenen yürütmenin istikrarı, halkı daha adil temsil eden denge ve denetim sağlayabilen, değişik koalisyon formülleri oluşturulabilen meclis ile birlikte halkın yönetime etkin katılımını sağlayarak güçlendirebilir. Bu şekilde, diğer bir yandan da cumhurbaşkanlığı sisteminin ortaya çıkardığı, kendine has yönetim istikrarsızlığı sorunu da çözülebilir.

Siyasi elit sivilleri dinliyor mu?

Türkiye'nin gerçek sorunlarını köklü olarak çözmek için gereken yeniden bir anayasa yazmak değildir. Halkın güncel sorunlarını çözen bir anayasa değişikliğinin sivil toplumun uzlaşması ile yapılması yeterlidir. En önemli sorun yargı ve hukukun üstünlüğü alanındadır. İktidar ve muhalefet taraftarı olmalarından bağımsız olarak halkın kahir çoğunluğu bu konuyu çözümünü talep etmektedir. Bunu gerçekleştirmenin önünde duran tek engel ise siyaset alanındadır.

Anayasa ne zaman "sivil" olur?

Habere göre anayasanın "sivil" olması için (iktidarın egemenliğindeki) üniversite ve diğer kurumlara görüş soracaklarımı; oluşturulacak tasarinin meclis komisyonlarında görüşülmesine sivil katılımcıların da katılmasına imkân verilecektir.

Sivil anayasa halkın tüm paydaşları ile etkin olarak katıldığı, sivil yöntemlerle müzakere edilerek uzlaşılan ve mutabık olunan bir anayasadır; empoze edilen değil. Oluşturulmasına katılmayan sivil toplumun, önceden pişirilmiş metinlerin formalite icabı konuşulduğu, toplantı salonları 20-30'dan fazla kişi almayan komisyonlara katılması ne süreci ne de empoze edilecek anayasayı sivil yapacaktır.

Sivil bir anayasadan bahsedebilmek için sürece sivil toplumun etkin olarak katılması, farklı fikirlerin kamuoyunda yeterince tartışılması, uzlaşması, karşıt azınlık görüştekilerin itirazları ve endişelerinin giderilmesi, herhangi bir fikrin dayatılmasından kaçınılması zaruridir.

Bu günlerde gündeme getirilen sivil anayasa söylemleri ise ya Murat Yetkin'in yazdığı gibi **gerçek gündemi gözden kaçırmak** amaçlıdır ya da geçen sene yazdığım gibi 2028'de aday olamayacak olan Recep Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yeniden aday olabilmek için bir gerekçe üretmek amacıyla girildiğini tahmin ettiğim bir anayasa dayatması olur.